



Työeläkelaitoksille

PERHE- TAI OMAISHOIDON VAIKUTUS TULEVAAN AIKAAN JA  
OSA-AIKAELÄKKEESEEN

Tuleva aika

Tulevan ajan eläkeosan liittäminen perhe- tai omaishoitosopimuksen nojalla syntyneeseen palvelussuhteeseen on saattanut heikentää henkilön eläketurvaa. Henkilöllä on tällöin ollut viimeksi ennen eläketapahtumaa vähintään kuusi kuukautta jatkunut sopimus perhe- tai omaishoidosta. Vaikka tulevan ajan oikeus olisi eläketapahtumahetkellä ollut vielä jäljellä perhe- tai omaishoitosopimusta edeltävästä työ- tai virkasuhteesta tai yrittäjätöiminnasta, on tuleva aika ollut liitettävä näiden jälkeen alkaneeseen perhe- tai omaishoitosopimussuhteeseen kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön mukaan, jos sopimussuhde on kestänyt vähintään kuusi kuukautta. Sopimussuhteista maksetun palkkion perusteella laskettava eläkepalkka on useimmiten hyvin pieni.

Jotta perhe- tai omaishoitosopimukset eivät veisi tulevan ajan oikeutta sitä edeltävästä työ- tai virkasuhteesta tai yrittäjätöiminnasta, jonka ansiotaso on ollut korkeampi, on kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön 26.11.1999 hyväksytty muutos (KES:n 12 c §:n 3 momentti). Sen mukaan perhe- tai omaishoitosopimuksen perusteella eläkeajaksi luettavaan palvelussuhteeseen ei liitetä tulevaa aikaa, jos perhe- tai omaishoitajalla on oikeus täysitehoiseen eläkkeeseen jonkin TEL:n 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaisen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätöiminnan perusteella ja jos eläkepalkka muusta palvelussuhteesta on suurempi kuin perhe- tai omaishoitosopimuksen perusteella laskettu eläkepalkka.

TEL:n 6 b §:n 3 momentin mukaan, jos työntekijä tulevaan aikaan oikeuttavan työsuhteen päätyttyä on myöhemmin toisen työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätöiminnan perusteella saavuttanut täysitehoiseen eläkkeeseen, tulevan ajan oikeutta ei ole aikaisemman työsuhteen perusteella. KES:n 12 c §:n 3 momentin muutoksen jälkeen työntekijä ei ole saavuttanut oikeutta tulevaan aikaan perhe- tai omaishoidon perusteella, jos sen perusteella laskettu eläkepalkka on aikaisempaa eläkepalkkaa pienempi. Näin ollen tällainen perhe- tai omaishoito ei "sammuta" tulevaa aikaa aikaisemmasta yksityisen sektorin työsuhteesta tai yrittäjätöiminnasta.

KES:n 12 c §:n 3 momentti tuli voimaan 1.1.2000 ja sitä sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu 1.1.2000 tai sen jälkeen. Momenttia voidaan kuitenkin eläkkeensaajan hakemuksesta soveltaa taannehtivasti myös 1.12.1999 tai sen jälkeen alkaneisiin eläkkeisiin. Tällaisessa tilanteessa Kuntien eläkevakuutus oikaisee antamansa eläkepäättöksen ja poistaa tulevan ajan kunnallisesta perhe- tai omaishoitosopimussuhteesta. Samalla se ottaa yhteyttä siihen eläkelaitokseen, jonka tulisi vastaavasti oikaista eläkkeensaajalle aikaisemmin antamansa päätös siten, että vapaakirjaksi jääneeseen työsuhteeseen lisätään tuleva aika.

9.3.2000

**Osa-aikaeläke**

Jos omaishoitaja saa rinnakkain palkkaa sekä perhe- ja omaishoitosopimuksen että muun ansiotyön perusteella ainakin kuuden kuukauden ajan, omaishoidon palkkaa ei oteta huomioon vakiintuneessa ansiotasossa eikä osa-aikatyön palkkana.

Jos eläkkeenhakija jää ensin muun ansiotyön perusteella kokoaikaisesta ansiotyöstä osa-aikaeläkkeelle ja myöhemmin ryhtyy tekemään perhe- tai omaishoitajan työtä, on perhe- ja omaishoitosopimuksen perusteella maksettava palkka otettava osa-aikatyön ansioissa huomioon ja tehtävä oikaisupäätös.